

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XVII. Tua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

quartam partem hereditatis non allequere-
tur. Quæ in his advertendis dixi, legi
possunt *Instituti de vulgari substitutione,*
& *tit. de pupillari substitutione. tit. de fi-*
deicommissarijs hereditarijs. tit. de Lege
Falcidia ff. de vulgari, & pupillari substitu-
tione. ff. & C. ad S. C. Trebellianum ff. &
C. ad legem Falcidiam. C. de impuberum, &
alijs substitutionibus.

3 Adverte sextò, Si hæres necessarius, si-
ve sit descendens, siue ascendens, gravatus
sit hereditatem restituere, ante omnia le-
gitimam partem, videlicet tertiam heredi-
tatis (imò verò semissem, si multi liberi
sint) inde deducere potest, quia legitima
hereditatis debetur sine ulla conditione,
onere, aut gravamine, ut hîc dicitur, &
in *L. quoniam 32. ff. de inofficioso testamen-*
to, & quidem jure, ac titulo institutionis
hereditariæ. Authent. ut cùm de appella-
ratione cognoscitur S. aliud quoque coll. 8.
Quòd si minus legitima portione relicta
sit filijs, non possunt testamentum impu-
gnare, sed debent agere ad supplementum
legitimæ *L. omnimodo. 30. C. de inofficioso*
testamento. Dixi de hac re lib. 3. tra. 5.
c. 5. n. 9. Videri etiam potest c. 9. ejus-
dem tractatus.

4 Adverte septimò, Si filius gravatus sit hæ-
reditatem restituere sub conditione, vide-
licet si sine liberis decesserit, tum non
tantùm legitimam subducere potest, sed
etiam Trebellianicam. Ita hic & infra in
c. Raynaldus. & docui cit. c. 9. n. 2.

Adverte ult. Licet ordinariè loquendo,
si testator rem certam, v. g. domum relin-
quat, censeatur esse legatum præstandum
ab hærede: excipi tamen debet, nisi sit hæ-
res necessarius, cui res certa relinquatur,
tunc enim, ne testamentum corrumpat, di-
cendum, rem eam, non ut legatum, sed
tanquam partem hereditatis, jure institu-
tionis relicta esse, uti colligitur ex hoc
c. & c. 1. eodem tit. in 6. & esse communem
sententiam testatur Gl. Marginalis in Au-
thent. novissimâ Lege V. titulo C. de inof-
ficioso testamento, & Authent. ut cùm de

appellatione c. 5. coll. 2. junctâ Gl. mar-
ginali.

CAPITULUM XVII.

Tua.

PARAPHRASIS.

Intellexit Gregorius IX, quòd aliqui
Religiosi, tum Clerici sæculares, tum
Laici pecunias, & alia bona, quæ ab ip-
sîs secundùm ultimas defunctorum vo-
luntates, ad pios usus expendi debent,
alijs usibus applicent; cùm autem in
omnibus pijs testamentis, seu ultimis vo-
luntatibus per locorum Episcopos pro-
videndum sit, ut secundùm defunctorum
voluntatem omnia peragantur, quo-
obstante, quòd testatores voluntatem
inhibuerint Episcopis, idèò mandavit
Episcopo, ut dictos executores præ-
monitione compellat ad bona relicta ad
dictos pios usus expendenda.

SUMMARIUM.

1. Hæres, vel executor testamenti cura relicta ad piam causam, si certa hæres sint, non potest voluntatem defuncti mutare.
2. Potest Episcopus compellere executores ad exequendam ultimam defuncti voluntatem.

Notandum primum, Hæres vel executor testamenti relicta ad certam causam non potest ad aliam, quamvis modicam aut magis pium usum applicare, cùm ultima defuncti voluntas, dummodo non impossibilis sit, & non inhonestâ, omnino servari debeat. Ita sumitur ex hoc *c. de tradit ex communi Mol. disp. 249. n. 1. & 5. Abb. hic n. 4.* ubi ait, quòd nec Episcopus ultimas voluntates, & fundationes mutare possit, cùm id Principi reservatum sit. *Clemen. quia contingit, de Religiosis dum- bus L. legatum 4. ff. de administratione rerum & c.* Quamvis aliqui Episcopo heredi-

niam commutandi tribuant apud Sylv. V. legatum 4. q. 12. & dixi de hoc lib. 4. tra. 2. c. 13. n. 14.

Notandum secundum. Episcopus compellere debet executores testamentorum ad exequendas ultimas pias voluntates. Ita etiam habetur in c. 3. & c. 6. hoc tit. Putat verò Gl. hic v. pjs, quòd in causis profanis Episcopus se immiscere non possit, si testator Laicus sit; sed contrarium docet Gl. in cit. c. 6. V. ab Episcopo, quæ magis communiter recepta est à Doctoribus (quamvis non ubique in praxi servetur) tamen publicatio testamenti, si testator Laicus sit, ad judicem tantum sæcularem pertineat, tamen compulsionem ad exequendum circa pia, & profana relicta esse mixti fori, & dari locum præventioni, eò quòd defunctus, cum pro se agere non possit, inter miserabiles personas numeretur, quantum causa ad Judicem etiam Ecclesiasticum spectat.

His adde primò. Quòd Episcopus curare etiam debet, ut, quæ ad pias causas inter vivos donata sunt, executioni mandentur, juxta Trident. sess. 22. c. 8. de reformatione, ubi additur, quòd Episcopi jus habent visitandi hospitalia, & confraternitates omnes pias, & consequenter exigendi rationem administrationis.

Adde secundò. Si commutationes ultimatum voluntatum fiant à Sede Apostolica, quòd Episcopi tanquam delegati ejusdem Sedis cognoscere debeant, in impetratione nihil subreptionis contigisse, priusquam commutationes executioni mandent, Trident. sess. eadem c. 6. reformationis.

Adde tertio. Si dispositio pia defuncti executioni non mandetur, quilibet è populo querelam deferre potest ad Ecclesiæ Prælatum, vel judicem loci sæcularem, si executor Laicus sit. L. nulli 29. in fine. C. de Episcopis.

Notandum tertium. Etsi testator prohibeat, ne hæredem, aut executores negligenter Episcopus compellat, nihilominus tamen compellere potest, quia persona pri-

vata non potest tollere, aut impedire juris publici dispositionem, uti supra dixi c. requisisti 15. not. 4. hoc tit. Sin autem prohibeat, ne Episcopus se immisceat exequendo, tum refert, num testator alium in casu negligentia substituerit executores, & valet dispositio, seu prohibitio; an nullum substituerit, tunc pro non adjecta habetur, teste Abb. hic. n. 6. Mol. disp. 251. n. 9.

CAPITULUM XVIII.
Rainaldus.

PARAPHRASIS.

Pepo Filium Rainaldum hæredem instituit, ita ut si absque liberis masculis decederet, patris suis hæreditatem restitueret; mortuo Pepone inter Rainaldum, & patruos super bonis hæreditatis controversia mota est, in qua ipsi in tres arbitros compromiserunt, sed uno mortuo duo alij (quia ex forma compromissi poterant) procedentes arbitrati sunt, sed perpetram, & imperitè, uti ex textu apparet. Porro Rainaldus prole destitutus testamentum fecit, in quo medietatem partem sibi ex bonis paternis competentis legavit avunculis suis, aliam medietatem uni patruo (alij patrui fortè mortui fuerunt) & filijs ejus reliquit, eo adjecto, ut si patruus, & filij impedirent legatum avunculorum, bona, in quibus sibi hæredes essent, ad eosdem avunculos secundum ratas portiones devolverentur. Post mortem Rainaldi, cum patruus hæreditatem adijisset, contra eum, & filios ejus, avunculi coram Judice litem moverunt, petentes legatum suum: sin autem patruus, & filij illud detinerent & dare nollent, tunc restitui sibi volebant, quæcunque ex testamento Rainaldi ad illos pervenerunt, aut pervenire potuerunt: Judex tamen absolvit patruum, & filios à dando legatum (secutus videlicet imperitorum arbitrorum pronuntiatum) & nihilominus illos condemnavit,

T t vit,